

Postanje i datiranje nekih obiteljskih nadimaka u turopoljskome mjestu Kobilić¹

Turopoljsko se naselje Kobilić nalazi samo nekoliko kilometara sjeveroistočno od središta Velike Gorice te je tijekom povijesti bilo veoma malo. Prema popisu stanovništva iz 2021. Kobilić nastanjuje 536 ljudi, dok je 1900. zabilježeno 194, a 1842. 81 žitelja. Do početka su 20. stoljeća ljudi u Kobiliću živjeli u zadrugama. To su bile tradicionalne zajednice više obitelji jednoga roda koje su živjele na jednome posjedu te zajednički upravljale imovinom.

U Kobiliću je, dakle, u jednoj zadrugi sve do početka 20. stoljeća i njihova konačnoga raspada živjelo više obitelji istoga prezimena. Od rodova koji su i danas prisutni u Kobiliću, Trupčevići su jedina iznimka jer su se počeli odvajati cijelo stoljeće prije ostalih. Potvrdu o njihovu grananju možemo pronaći u dokumentima o diobi imovine nastalima između 1799. i 1805. Razlozi dijeljenja zadruge Trupčević bile su ponajprije obiteljske nesuglasice, o čemu svjedoče službena pisma turopoljskoga župana dionicima imovinske diobe. Na temelju toga se u Trupčevića obiteljski nadimci pojavljuju znatno prije nego u većine drugih rodova, koji su svoje stare zadruge očuvali stotinjak godina duže. Budući da je nastanak obiteljskih nadimaka povezan s odvajanjem zadruga i obitelji na odvojene posjede, za većinu nadimaka možemo približno datirati njihovo postanje. To se zorno očituje upravo u povijesti obitelji Trupčević, koja je do 1805. imala samo jedno imanje u Kobiliću, a na prijelazu u prošlo stoljeće čak osam.

Manji broj žitelja i kasni raspad zadruga razlozi su zašto u Kobiliću ima manje obiteljskih nadimaka nego u drugim mnogo većim turopoljskim naseljima poput Mraclina ili Kuća, koja su već u 19. stoljeću imala više stotina stanovnika, a rodovi su iz tih naselja još u 18. stoljeću bili veoma razgranati. Tako u popisu plemića iz 1782. u selu Kuće nalazimo čak 17 zadruga Čunčić. U Kobiliću nije bilo tako ponajprije zato što je na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće u selu bilo 14 posjeda (a 1782. samo 11), koje navodim redom kako su se nalazila u selu: 1. Trupčevići, 2. Janječići, 3. Vitezi, 4. Trupčevići, 5. Trupčevići, 6. Trupčevići, 7. Trupčevići, 8. Jurenici (u 20. stoljeću otkupili su ga od plemića iz susjedne općine Črnkovec), 9. Kirinići, 10. Vugrinovići (početkom 20. stoljeća posjed su preuzeli Trupčevići), 11. Jurenici, 12. Brigljevići, 13. Miloši/Trupčevići, 14. Trupčevići.

Ipak, najstariji je do danas očuvani obiteljski nadimak *Škvorc*, odnosno *Škvorci*. Taj nadimak ne pripada Trupčevićima, nego Janječićima. Antroponim *Škvorc* nalazimo i u

¹ Ovaj rad nastao je na internome projektu Instituta za hrvatski jezik *Rječnik najčešćih hrvatskih prezimena*.

najstarijim matičnim knjigama župe Velika Gorica iz 17. stoljeća. U nekim je slučajevima uz ime i prezime krštenika zapisano i *dictus Škvorc* „zvan Škvorc”. Postoji mogućnost da nadimak *Škvorci* Janječića iz Kobilića korijen vuče iz prezimena Škvorc, a taj je rod prije kraja 18. stoljeća nastanjivao turopoljsko selo Hrašće. Tomu bi u prilog išla činjenica da je također u istome razdoblju u susjednoj Donjoj Lomnici živio rod Janječića, koji bi Janječićima Škvorcima iz Kobilića mogli biti predci. Dakako, moguće je i da je nadimak izravno zoonimnoga postanja jer je *škvorc* regionalni naziv za pticu čvorak (*Sturnidae*).

Kao što je u uvodnome dijelu rečeno, zadruga Trupčević prva se počela dijeliti i to se dogodilo prvi put u razdoblju od 1799. do 1805., kad se vodila parnica o diobi imovine pokojnoga Josipa Trupčevića između njegovih unuka Jurka, Janka i Pavla. Pavel je, kako piše zamjenik turopoljskoga župana, iz samo sebi poznatih razloga napustio djedovo dvorno mjesto u Kobiliću te je otišao živjeti u susjedno selo Rakarje kod Janka i Jurja Klarića. Međutim, u diobenome je dokumentu navedena klauzula da se Pavlovi potomci imaju pravo pod određenim uvjetima vratiti na isti posjed u Kobiliću. To se izgleda i dogodilo jer se do danas u njegovu odvjetku očuvao nadimak *Klarići*. Zanimljiva je pritom činjenica da je 1880. župnik u matici umrlih uz ime jedne preminule osobe naveo antroponimnu formulu majke kao Barbara Klarić umjesto Trupčević, a ona je podrijetlom bila iz dotične grane Klarićevih.

Janko, pak, prema vlastitim riječima, više ni trenutka nije mogao živjeti u istoj kući kao i „stričić” (stričev sin) mu Jurko, pa se nakon mnogo sukoba i kletava podijelio cjelokupni imetak. Jurku ili njegovu prvu sinu, kojemu je također ime bilo Juraj, nadimak je morao biti *Đuka* jer su potomci njegovi nazivani *Đukini*. S druge strane, Jankovi potomci prema meni dostupnim podacima ili nisu imali nadimka ili on nije sačuvan. Zbog daljnjega grananja u 20. se stoljeću *Đukinima* nazivalo više obitelji Trupčević, koje su živjele na odvojenim posjedima.

Netom spomenuti Juraj, sin Jurkov, imao je polubrata Mihalja, kojega su najvjerojatnije prema ocu zvali *Durec* jer se oko 1855. preselio na drugi posjed, a njegovi su potomci s novoga posjeda ostali *Đurci*, odnosno *Đurčevi*. I danas se, kad se govori o tome posjedu, kaže primjerice: *Si bil pri Đurcu?*

Nadalje, treba reći da se malo prije 1815. u selu pojavljuje novi posjed Trupčevića, koji su se najvjerojatnije doselili iz susjednoga Rakarja jer tamo u približno isto vrijeme nestaje posjed Trupčevića. Valja također napomenuti da ti Trupčevići s novoga posjeda nisu bili u neposrednoj vezi s Trupčevićima iz Kobilića, o kojima je u ovome tekstu već bilo riječi. Osnivač je novoga imanja bio Josip Trupčević, a žitelji su nazivani *Ožinovima* (Ožo < Oža < Joža < Josip).

Godine je 1879. sin Ožin, Mikula, tužio na kraljevskome kotarskom sudu u Velikoj Gorici svojih pet nećaka zbog, kako piše u registru građanskih parnica iz 1879., „razvrgnuća zadruga” te je ubrzo nakon toga podigao novo dvorno mjesto tridesetak metara dalje. Čini se da je Mikuli nadimak bio *Mikac* jer je njegov odvjetak roda na novome posjedu stekao nadimak *Mikaci*. Daljnjom su se podjelom zemljišta početkom

prošloga stoljeća od Ožinovihi odijelili *Majtanovi* od Mate zvanoga *Majtan*. Jedan je malobrojniji odvjetao Ožinovihi naknadno dobio i nadimak *Prdani* zbog toga što su, prema riječima suvremenika, često puštali plinove.

U prvoj polovici prošloga stoljeća pojavljuju se u Trupčevića još primjerice *Jandrašecovi*, *Pinkačovi* i *Čvrčkovi*. Istodobno možemo datirati i pojavljivanje nadimaka ostalih obitelji. Neke su od njih nadimke dobivale prema zanimanju ili funkciji u selu. Tako nailazimo kod Jurenica na *Pandure* i *Špektore*. Osim toga, jednu se od obitelji Jurenica nazivalo *Čirinki*, odnosno *Čirinkini*, prema Ani zvanj *Čirinka*. U obitelji Vitez susrećemo *Kosmekove* po Kosmeku, a kod Mirenića *Dragičine*, prema nadimku žene Jane. Prema podacima s terena, Brigljevići, kao i Kirinići, nisu stekli posebne obiteljske nadimke, nego uglavnom osobne. Možemo ipak kod Brigljevića spomenuti *Čedekove*, dok se Kirinićima, kad se na njih referiralo, dodavao pridjev *Kirinčev* (npr. *Iva Kirinčev*). No, za kraj valja ipak spomenuti *Amatine*, granu Kirinića čiji je rodonačelnik Mato zbog govorne mane prije gotovo svake riječi morao izgovoriti glas *a*, pa se predstavljao na sljedeći način: *Ja sam a Mato*.

Možemo iz priloženoga zaključiti da se očuvani obiteljski nadimci u Kobiliću razlikuju po starosti te da ih je većina nastala raspadom zadruga na više manjih odvjetaa istoga prezimena. Najbolje to možemo vidjeti na primjeru Trupčevića, koji su se prvi počeli granati te su tako od početka 19. stoljeća stekli najveći broj obiteljskih nadimaka.

